

φιλομαθὲς ἡμῶν ἔθνος διακρίνεται, ἐσβέσθη ὄλως παρ' αὐτῷ¹. Ταῦτα βαρέως πρὸ πολλοῦ φέρων, μηδενὸς δὲ τὴν δόξαν ζηλῶν, ἀπεξέδυν εἰς τὸ πολύμοχθον, ὡς ἀληθῶς, τοῦτο ἔργον θαρβραλέωτερον ἢ κατὰ δύναμιν, χρέος χρεῶν πρῶτιστον παντὸς δημογενοῦς τὴν ἐθνικὴν τιμὴν περὶ πολλοῦ ποιουμένου ἡγούμενος τὸ διατηρῆσαι ἀδιάσπαστον καὶ συνεχῆ τὴν ἄλυσιν τῆς ἐθνικῆς ὑπάρξεως, ἀποβράπισαι δὲ γενναίως τὰς συκοφαντίας τχύτας, καὶ ἀποδείξει, ὅτι καὶ ἐν καιροῖς ζοφεροῖς τὸ ἔθνος *ἐκαλ.ιέργησε κατὰ τὸ δυνατόν τὰ γράμματα*, παρήγαγεν

(1) Rauwolfii, Itinerarium in Orientales provincias p. 414. M. Crusii Turcograecia p. 495. Πρβλ. Raffnel Ἱστορία τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, σελ. 156 (τῆς Ἑλλην. μεταφρ. ἐν Ἀθήναις 1861). « Ἦδη (1730) οἱ Φαναριῶται περικυκλούμενοι ὑπὸ ξένων φιλολόγων καὶ σοφῶν, ἐνήργησαν ἠθικὴν μεταβολὴν μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἐπιθυμία τῆς παιδείας κατέλαβε τὰς ἐπαρχίας, ἡ δὲ συνοδία τῶν τεχνῶν προηγήθη τῶν παρατάξεων τῆς ἐλευθερίας. Τότε ἱερεῖς τινες Ῥῶσσοι φέροντες εἰς τὰ Μοναστήρια τοῦ Ἄθωνος τὰ φῶτα τῆς Εὐρώπης (!) ἔδωκαν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν κληρὸν τὰς πρῶτας γνώσεις ἀνατροφῆς, ἧτις ἔμελλε νὰ τελειοποιηθῇ βραδύτερον» . . . Ὅρθότερον κρίνουσιν οἱ ὁμόδοχοι Ῥῶσσοι. Ὅρα τὴν ἐπίτομον, ἀλλ' ἰκανῶς ἀξίαν λόγου διατριβὴν « Περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὴν πρώτην καὶ ἡμίσειαν ἑκατονταετηρίδα μετὰ τὴν ἄλυσιν αὐτῆς ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β' » ἐν τῷ Περιοδικῷ τῆς πνευματικῆς Ἀκαδημίας τῆς Πετροπόλεως « Χριστιανικῷ Ἀναγνώσματι » ἐν Φυλλ. Ἰουλίου, Αὐγούστου, Ὀκτωβρίου τοῦ 1864, γνωστὴν μοι γενομένην ἐκ μετάφράσεως τοῦ ῥωσιστοῦ φίλου καὶ συναδέλφου Ἰωάννου τοῦ Παραπαντοπούλου. Δαβὶδ δὲ ὁ Χυτραῖος περιηγητὴς κατὰ τὴν 157 Ἐκατονταετηρίδα ὑπερμεσοῦσαν, ἠυφράνθη εὐρῶν ἐν τοῖς ἡμετέροις τόποις ἄνδρας λογίους καὶ εὐσεβεῖς. « Ἠυφράνθης, εἶπεν αὐτῷ ὁ ἀοιδίμος Πατριάρχης Ἱερουσάλης ὁ Β', ὅτι καὶ ἔτι σώζονται ἄνδρες τὴν Ἁγίαν Τριάδα καὶ ἐνοοῦντες καὶ γινώσκοντες ἐν τόποις τοιοῦτοις καὶ δόξαν ἔχοντες εὐσεβῆ. Ἴσθι δὲ περὶ τούτου, ὅτι εἰ καὶ δουλεῖα τὸ γένος ἡμῶν ὑπέπεσεν, ἀλλ' ἀσεβείας ἀνένευσε καὶ μένει κηρύττον τὴν εὐσεβείαν. » παρὰ Σοφ. Κ. Οἰνονόμφ (περὶ Μάρκου τοῦ Κυπρίου ἐν Ἀθήναις 1843 σελ. 5. Περὶ δὲ τῆς ὑπὸ ξένων εὐσυνειδήτων κατὰ ξένων ἀκρίτων ὑπερασπίσεως τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις μάλιστα, ὅρα « Φιλοπαιδεία τῶν νῦν Γραικῶν, μεταγλωτισθεῖσα ἐκ τῆς Γαλλικῆς εἰς τὴν κατ' ἡμᾶς κοινὴν διάλεκτον παρὰ Κωνσταντίνου Θεοδωρίδου Λέλλη Πελοποννησίου, ἐν τῷ τῆς Κερκύρας Τυπογραφείῳ 1809. » Ἐπι Εὐθυμίου Καστόρχη Περὶ τῆς ἐν Δημητσάνῃ Ἑλληνικῆς Σχολῆς καὶ περὶ τῶν καθιδρυτῶν καὶ πρῶτων αὐτῆς διδασκάλων, ἐν Ἀθήναις 1847. σελ. 6'.